85-86

(regie: S. Bogaerts). De Mannen van den Dam spelen Hacks' *Amphytrion* en Karges *Jacke wie Hose*. De populaire western-versie van *De uitzondering en de regel* van B. Brecht ligt helemaal in de lijn van de Internationale Nieuwe Scène.

Buitenlandse krachten binnenhalen, voornamelijk dan roemrijke regisseurs, is een taktiek die verscheidene gezelschappen toepassen. De Mannen van den Dam vroegen Stephan Tree, een Duitser, voor *The Homecoming* van Pinter. Het BKT nam zijn toevlucht tot Ger Thijs voor Shepards *Fool for Love*; voor drie andere regies keerde het terug naar R. Commissaris en H. Mentzel, oude vertrouwden. Anderen komen verder nog ter sprake.

Gelegenheid

Ieder jaar zijn ze er weer, de (officiële) gelegenheden en de ronde verjaardagen om met theaterstukken te vieren of, in het slechtste geval, te versieren. De feiten op zich zijn dikwijls heugelijk, de initiatieven dus ook, maar volgens een niet dood te krijgen traditie, vaak onder een dikke laag folklore weggestopt.

De waaier van Spaanse produkties, die dit najaar in het kader van Europalia ons land aandoen, ontsnapt niet aan dat gevaar. In dans b.v. wordt alleen de traditionele volksaard geïllustreerd. In het toneel is er gelukkig wat tegengewicht. Salvador Tavora, die zich bewust verzet tegen toeristische manipulaties, al te gast op Kaaitheater '79, komt met zijn groep La Cuadra de Sevilla *Piel de Toro* vertonen, een stierengevecht, theatraal verwerkt tot een beloftevolle manifestatie. Nog beloofd zijn *Goyescas* en *La Vida breve* in de regie van Arrabal, hét enfant terrible van het Spaanse theater.

De aanwezigheid van Spaanse stukken in het repertoire '85-'86 heeft minder te maken met het cultiveren van een waardevolle traditie, dan wel met de occasionele aanleiding dat Europalia dit jaar aan Spanje is gewijd. Het NTG maakt met *Goddelijke Woorden* van Ramón Maria del Valle-Inclán, vertaald en bewerkt door H. Claus, het meest efficiënte gebruik van de geboden faciliteiten. De regie is toevertrouwd aan José Carlos Plaza, die, met het visitekaartje van gezaghebbend regisseur, al de hand heeft in de Spaanse gastproduktie *La Casa de Bernarda Alba* van F. Garcia Lorca. Arca presenteert van zijn kant deze min of meer 'grote tekst' in de regie van P. Dehert. Alleen deze twee Gentse theaters verzekeren dus de dialoog met het Spaanse theater. Eerder vermakelijke anekdotes zijn *Don Gil met de groene broek* van Tirso de Molina (KVS, S. Rouffaer) en *Alles liebe...* naar Lope de Vega (RVT), waar Luc Perceval en Guy Joosten, het regisseursduo van Blauwe Maandag, wel niet van plan zijn hun eigen aard te verraden.

Behalve de Spaanse vieringen zijn er dit jaar ook Vlaamse herdenkingen: *Het Leven en de Dood van Victalis van Gille* 100 jaar na de geboorte van E. Claes (Antigone); *De Spaanse Brabander* 400 jaar na de geboorte van Bredero (Nieuw Ensemble Raamtheater); *1585, de val van Antwerpen*, 400 jaar na datum (KNS). Zal men er historische - en voor Bredero ook theaterhistorische - clichés kritisch onder de loep nemen?

Ter ere van het actuele Vlaamse leven worden nieuwe stukken gecreëerd: *De Vogelmarkt* van J. Christiaens (KNS) en *Hora est* van P. Coppens (KVS). Dit laatste gaat over de veelgevreesde bom, maar er wordt aangestipt dat Coppens helemaal 'in de traditie van Gaston Martens' schrijft. Het Paradijsvogels-syndroom blijft als een vloek boven de grote schouwburgen hangen. Hun belangstelling voor Vlaamse dramaturgie blijft hoofdzakelijk folkloristisch.

Aan de depreciatie van de eigen dramaturgie lijkt met de vooruitzichten voor het beginnende seizoen geen einde te komen. Een MMT dat trots een zuiver Vlaamse programmatie aankondigt, houdt het toch maar bij gevestigde waarden. De laboratoriumfunctie van het NVT wordt nergens gecontinueerd. Gaat er een stimulans uit van de eigenzinnige enkelingen? J. Decortes *Kleur is alles* wordt door het Trojaanse Paard doorgespeeld; A. Sierens verwerkt in *Genoveva* persoonlijke ervaringen, aangekondigd door Arca, evenals D. Pauwels' *De 'R' van Ruig hangt in de Huig*. I. Van Hove kiest bij Akt/Vertikaal auteurs als De Sade *(Gij zult niet doden)* en Mishima *(Boom uit de Tropen)*. P. Peyskens ('t Stuc) werd hierboven al vermeld in verband met Tsjechov. T. Brulin schreef *Wheel-Chairs*, in het Engels omdat Antillianen het moeten vertolken. Misschien vraagt het werk van zulke mensen een herziening van de geldende concepten over toneelteksten en een verruiming van het begrip 'Vlaamse dramaturgie'?

Marijke Caris/Geert Opsomer